

RAN-2401001203010004

S.Y.B.A. (Sem. - III) Examination March - 2026

Sanskrit (Major - V) (NCF - NEP)

ललित साहित्य – संस्कृत नाट्यसाहित्य/कृति-विक्रमोर्वशीयम् – कालिदास

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book	Seat No.: <table border="1"> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> Student's Signature						

- પ્ર. 1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ પાંચ) 10
1. અસ્તિ કશ્ચિત્ વાગ્વિશેષઃ। શબ્દોથી કાલિદાસે કયા કાવ્યોનો આરંભ કર્યો.
 2. કાલિદાસનાં ખંડકાવ્યો કેટલાં છે? નામ જણાવો.
 3. ઉર્વશી કયા ઋષિના સાથળમાંથી ઉત્પન્ન થઈ હતી? અને તેની સખીઓ કોણ હતી?
 4. 'વિક્રમોર્વશીયમ્' નાટકના વિદૂષકનું નામ શું છે? તે કોનો મિત્ર છે?
 5. લક્ષ્મીના પાત્રમાં રહેલી ઉર્વશીએ શું બોલવાનું હતું અને શું બોલાઈ ગયું?
 6. ઉર્વશીનું વેલી થઈ જવાબું કારણ જણાવો.
 7. કંચુકી શબ્દ સમજાવો.
- પ્ર. 2. 'વિક્રમોર્વશીયમ્' નાટકનું મૂલ્યાંકન કરો. 13
- અથવા
- પ્ર. 2. 'વિક્રમોર્વશીયમ્' ના બીજા અંકનું રસદર્શન કરાવો. 13
- પ્ર. 3. 'વિક્રમોર્વશીયમ્' કથાનકનો મૂળ સ્રોત જણાવી કાલીદાસે કરેલા ફેરફારો વર્ણવો. 13
- અથવા
- પ્ર. 3. પુરુરવા ઉર્વશીનું પુત્ર સાથે મિલનના પ્રસંગનું નિરૂપણ કરો. 13
- પ્ર. 4. નીચેનામાંથી ગમે તે બે લખો. 14
- (અ) વિદૂષકનું પાત્રલેખન.
(બ) એકાવલી પ્રસંગનું મહત્વ.
(ક) શ્લોકોનો અનુવાદ કરો.
1. वेदान्तेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याव्य स्थितं रोदसी
यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षरः।
अन्तर्यश्च मुमुक्षुभिर्नियमितप्राणादिभिर्मृग्यते
स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः॥

2. ननु वज्रिण एव वीयमेत-
द्विजयन्ते द्विपदो यदस्य पक्ष्याः।
वसुधाधरकन्दराद्विसर्पी
प्रतिशब्दोऽपि हरेर्भिनत्ति नागान्॥

(५) असंबर्भ सभभो.

1. समदुःख पिबतीव मां नयनाभ्याम्।
 2. तप्तेन तप्तमयसा घटनाय योग्यम्।
-